

DE REFORMATIE

WEEKLIJDE TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Bora, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 400040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm, Losse nummers 20 cent

INHOUD. Hoofdartikel: De Eenheid van het Regeerambt (IV). — Uit de Schrift: Petrus doet hypostolisch (Gal. 2:12). — Kerkelijk Leven: Valsche leer; De Weldaden niet zonder Geest, maar of ze er al zijn?; De lokroep der „gemeene gratie“ niet vernemen; Het laatste „bewijs“ (voor het tweede citaat); Ds J. A. Schep contra dr de Bondt, behalve op dit punt. 't Kan nog komen; „Afge-

zien“. — Op en om 't Kerkplein: Haegsche Vaeria. — Op verstrooidenreis V. — Litteratuur en Kunst: Een onopgelost probleem. — Uit de Buitenlandsche Kerken: Ongelukkige dilemma's. — Pop. Wetenschappelijke Schetsen: Kerk en Koninkrijk Gods (IV). — Politiek en Sociaal leven: Uit den schat van het Verleden (I). — Groninger Brieven. — Kerknieuws.

VREDE

Dan eerst als van haar ban deze aarde zal bevrijd zijn, de menscheit aan den Heer, die haar herschiep, [gevoeld zal zijn, geen zee meer wezen zal, waaruit de zonde welt. Geweld en Onrecht in hun eeuw'gen boei gekeld, — dan eerst zal 't vrede zijn, waaraan geen woemen [knagen; dan eerst is, naar den raad van 't hemeisch welbehagen, geen strijd meer noodig, — maar Gods heil te zien [de lust en in alle eeuwigheid Zijn werk te doen de rust.

DA COSTA.

De eenheid van het regeerambt (IV)

HOOFDARTIKEL

Hierop aansluitende mag de vraag gesteld worden, hoe onze vaders, die toch ook geen kinderen in de Schrift en in het geloof waren, tot een opvatting zijn gekomen, dat er ambTEN van ouderling waren, die uiteenvielen in soorten.

We beginnen met op te merken, dat het ambt van ouderling, vooral de bediening daarvan bij de huizen, meer dan duizend jaren uit de kerk verdwenen was. „In Genève is het ambtelijk huisbezoek in den eigenlijken zin geboren en in 1550 als vaste instelling ingevoerd“. ¹⁾ Het aantal predikanten was in den tijd der Reformatie niet aanstands toereikend, doch ouderlingen waren er uiteraard nog minder voor het grijpen. Wilde dat ambt schriftuurlijk functioneeren, dan moesten zij daarvoor ook bekwaamd worden. Natuurlijk rust het ambt op de roeping, maar dat neemt niet weg, dat iemand, die lust heeft tot het opzienersambt, zich daartoe moet bekwaamen en laten onderwijzen. Bij Dr H. Berkhof lezen we: „en ook de ouderlingen werden met goed gevolg geschoold voor hun zware taak.“ ²⁾ Het is zeer te betreuren, dat zulks geen navolging heeft gevonden en zelfs in Genève in onbruik is geraakt.

In de dagen der Dordtsche synode werden de ouderlingen ook niet geschoold; die daarvoor in de gemeente „geschikt“ werden gezocht, werden gekozen; van onderwijs of gepreciseerd onderzoek lezen wij niets.

Stel daar tegenover, dat er toen reeds bloeiende theologische faculteiten waren, dan is het te verstaan, dat er tusschen de ouderlingen, die hun ambt op den kansel, en hen die hun ambt in de huizen bedienden, zoolal geen contrast, dan toch wel een zoo groote afstand bestond, als zich met de eenheid van het regeerambt niet verdroeg. Zoolals steeds in de geschiedenis, zullen ook hier de uitzonderingen wel den regel bevestigd hebben.

Het wil ons dan ook voorkomen, dat men bij de opstelling der bevestigingsformulieren teveel oog heeft gehad voor „de ervaring zelve“ en dus een schriftuurlijke fundeering heeft gezocht voor het historisch gegeven. Eenmaal zoo vastgesteld en door de kerken aanvaard, is deze onbevredigende fundeering en haar eenzijdige accentueering van het regeerambt, alle eeuwen door bestendig gebleven.

Het ligt volkomen in de lijn der Dordtsche vaders, dat Ef. 4:11—13 alleen als bewijssplaats moet dienen voor de dienaren des Woords. Voor de continuïteit der verkondiging van dezen heiligen dienst op aarde, verwijst het Formulier ter bevestiging van dienaren des Woords ook naar den brief aan Titus. En terecht natuurlijk. Alleen moet het opvallen, dat de opstellers daar Paulus en Titus doen bevelen, van stad tot stad ouderlingen en opzieners aan te stellen, terwijl de Schrift aldaar (Titus 1:5) alleen spreekt van ouderlingen (presbyterious). Wij gelooven niet, dat wij hier

met een tautologie te doen hebben, maar wat is daarmee dan de bedoeling der opstellers geweest? Is het misschien een consequentie van hun opvatting, dat het ambt van ouderling uiteenvalt in twee soorten? Maar „de ervaring zelve“, het historisch gegeven, is toch niet voldoende om de Schrift op deze wijze te vertolken?

Laat ons eens zien, wat Calvijn ³⁾ zegt van 't woordgebruik der Schrift aangaan de ambten. „Vervolgens, dat ik hen, die de kerken regeeren, opzieners, ouderlingen, herders en dienaars zonder onderscheid genoemd heb, dat heb ik gedaan volgens het gebruik der Schrift, die de namen door elkaar bezigt. Want den titel van opziener kent zij toe aan allen, die den dienst des Woords waarnemen. Zoo bij Paulus, die, na Titus geboden te hebben, in alle steden ouderlingen aan te stellen, daaraan onmiddellijk toevoegt: Want een opziener moet onberispelijk zijn, enz.“ Dit is duidelijker, dan naar een tekst verwijzen en er dan zonder eenige verantwoording een benaming aan toevoegen.

Als er één Schriftplaats te noemen zou zijn, die als bewijs en grondslag voor de ambten zou moeten dienen, is het wel Ef. 4:11—13. „En Dezelve heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten en sommigen tot herders en leeraars, tot de volmaking der heiligen, tot opbouw des lichaams van Christus, tot dat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs, en tot de kennis van den Zon Gods, tot een volkomen man, tot de maat van de grootheid der volheid van Christus“.

Werden in Rom. 12 en in 1 Cor. 13 de verscheidenheid der gaven als zoodanig tot uitdrukking gebracht, hier worden de ambten genoemd als gegeven TOT....., en dan volgt een omschrijving van het ambtelijk werk, zoo schoon en volkomen, als alleen de Schrift die kan geven. Wij hebben hier dus met terdaad met de ambten te doen.

Calvijn achtte deze bewijssplaats van zooveel belang, dat hij juist in het hoofdstuk, waarin hij handelt „Over de leeraars en dienaren der kerk, hun verkiezing en ambt“, Ef. 4:4 t/m 16 in zijn geheel uitschrijft en aan dit hoofdstuk ten grondslag legt. ⁴⁾

De eerste drie genoemde ambten noemt Calvijn tijdelijk, en daarom het buitengewone ambt, „omdat het in een behoorlijk ingerichte kerk geen plaats heeft“.

Het is voor ons van belang te vernemen, hoe hij denkt over de blijvende ambten. Hij schrijft: „Dan volgen de herders en leeraars, die de kerk nooit kan missen; tusschen welke, naar ik meen, dit onderscheid is, dat de leeraars niet de leiding hebben voor de tucht, de bediening van de sacramenten, en de vermaningen en opwekkingen, maar alleen van de uitlegging der Schrift, opdat de zuivere en gezonde leer onder de geloovigen behouden worde. Maar het herderlijk ambt sluit dit alles in zich“.

¹⁾ Biesterveld, a.w. blz. 59/69.

²⁾ Geschiedenis der Kerk, blz. 185.

³⁾ Inst. IV, III, 8.

⁴⁾ Ibidem.

⁵⁾ Inst. IV, XII, 2.

L. A. F. GODSCHALK.